

1902070104010001
EXAMINATION FEBRUARY-MARCH 2024
M.ED. (FOURTH SEMESTER)
HISTORY AND POLITICAL ECONOMY OF EDUCATION
LEVEL 1

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 70]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
 - a. Name of the Examination: **M.ED. (FOURTH SEMESTER)**
 - b. Name of the Subject: **HISTORY AND POLITICAL ECONOMY OF EDUCATION-LEVEL 1**
 - c. Subject Code No: **1902070104010001**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.
5. As per the instruction no.1
6. Give answers about 300 to 400 words, the questions from No. three to five.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 (A) નીચે આપેલી ખાલીજગ્યા યોગ્ય વિકલ્પની પસંદગી કરીને પૂરો:

10

Select the proper option and fill in the following blanks.

1. ગુરુકુળમાં પ્રવેશઆધારે મળતો હતો.

(A) જાતિ

(B) આજ્ઞાકારિતા

(C) આચરણ

(D) આ બધા જ

In Gurukul entry was on the basis of

(A) Species

(B) Subservience

(C) Conduct

(D) All of these

2. વુડનાં ધોષણાપત્રની ખામી.....હતી.

(A) અંગ્રેજી માધ્યમમાં શિક્ષણ

(B) ક્લાર્ક માટેનું શિક્ષણ

(C) અ +બ

(D) વ્યવસાય માટેનું શિક્ષણ

.....was the drawback of the Wood's despatch.

(A) Education in English medium

(B) Education for clerk

(C) A+B

(D) Vocational education

3. શિક્ષણમાં અભ્યાસક્રમનો આધાર ઉત્પાદક શ્રમ છે.
 (A) સરમુખત્યારશાહી (B) લોકશાહી
 (C) સામ્યવાદી (D) રાજાશાહી
 In..... education the basis of the curriculum is productive labour.
 (A) Dictatorship (B) Democracy
 (C) Communism (D) Monarchy
4. વૈશ્વિકીકરણ એ વિશ્વના દરેક દેશ સાથે સંકળાયેલો.....પ્ર્યાલ છે.
 (A) સાંસ્કૃતિક (B) સામાજિક
 (C) રાજકીય (D) આ બધા જ
 Globalization is a concept associated with every country in
 the world.
 (A) Cultural (B) Social
 (C) Political (D) All of these
5. ૬ થી ૧૪ વર્ષના બાળકોનું મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણ માટેની જોગવાઈ અનુચ્છેદમાં છે.
 (A) ૫૧ (B) ૩૮
 (C) ૨૧ (એ) (D) આમાંથી એકેય નહીં
 Provision for free and compulsory education for children from 6 to 14
 years is in Article
 (A) 51 (B) 38
 (C) 21 (A) (D) None of these
6. શિક્ષણ પ્રણાલી લોકશાહી સિધ્ધાંત પર આધારિત હતી.
 (A) જૈન (B) બૌદ્ધ
 (C) બ્રાહ્મણીય (D) ઇસ્લામ
 education system was based on the principle of
 democracy.
 (A) Jain (B) Buddhist
 (C) Brahmaniy (D) Islam
7. સ્ત્રીઓના શિક્ષણ માટેની જોગવાઈ અનુચ્છેદમાં છે.
 (A) ૪૫ (B) ૨૫
 (C) ૧૫ (૧) (D) ૩૫૦ (એ)
 There is a provision for women's education in Article.....
 (A) 45 (B) 25
 (C) 15 (1) (D) 350 (A)

8. એ એમ.એડ. કોર્સ શરૂ કરવાની ભલામણ કરી.

- (A) વિશ્વવિદ્યાલય શિક્ષણ પંચ (B) કોઠારી પંચ
(C) અ + બ (D) આમાંથી એકેય નહીં

M.Ed. course was recommended by

- (A) University Education Commission (B) Kothari Commission
(C) A + B (D) none of these

9. માધ્યમિક શિક્ષણ કમિશન તરીકે ઓળખાય છે.

- (A) કોઠારી પંચ (B) મુડાલિયર પંચ
(C) રાધાકૃષ્ણન પંચ (D) સેડલર કમિશન

..... known as the Secondary Education Commission.

- (A) Kothari commission (B) Mudaliar commission
(C) Radhakrishnan commission (D) Sadler Commission.

10. દેશનો આર્થિક વિકાસ પર નિર્ભર છે.

- (A) શિક્ષણ (B) માનવ મૂડી
(C) ટેકનોલોજી (D) આ બધા જ

The economic development of the country depends on

- (A) Education (B) Human capital
(C) Technology (D) All of these

10

(B) નીચેના પ્રશ્નો માંથી કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના ૩૦ થી ૪૦ શબ્દોમાં ઉત્તરો આપો.

Answers any five of the following in 30 to 40 words.

1. વેદકાલીનમાં શિક્ષણના હેતુ ક્યાં હતા?

What were the aims of education in vedakalin?

2. બૌદ્ધ શિક્ષણમાં ગુરુ શિષ્ય સંબંધ કેવા હતા?

How was the guru disciple relationship in Buddhist education?

3. મુસ્લિમ કાળમાં શિક્ષણની પદ્ધતિ કઈ હતી?

Which were the methods of teaching in Muslim era?

4. NPE-૧૯૮૬ના દોષ જણાવો.

Mention demerits of NPE-1986.

5. જટિલ વિશ્લેષણ શું?

What is critical analysis?

6. શિક્ષણમાં સામાજિક ખર્ચ – સમજાવો.
Explain - social cost in Education

7. માનવ સંશાધન વિકાસ એટલે શું?
What is human resource development?

Q.2 નીચેના પ્રશ્નો માંથી કોઇપણ પાંચ પ્રશ્નોના ૧૫૦ થી ૧૮૦ શબ્દોમાં ઉત્તરો આપો. 20
Answer any five of the following in 150 to 180 words.

1. RTE એક્ટ ૨૦૦૯ની ટૂંકમાં સમીક્ષા કરો.
Give brief review of RTE Act 2009.

2. સાર્જન્ટ કમિશનના દોષ જણાવો.
Mention demerits of Sargent commission.

3. ભારતમાં ઉચ્ચ શિક્ષણમાં નવા પ્રવાહો ક્યા છે?
What are the new trends in higher education of India?

4. શિક્ષણના આયોજન માટે માનવ શક્તિ અભિગમ વર્ણવો.
Describe Manpower approach for educational planning.

5. જૈન દર્શનમાં શિક્ષણ સમજાવો.
Explain - Education in Jain philosophy.

6. શિક્ષણ એ એક રોકાણ છે. – તમારો મત જણાવો.
Education is an investment. - Give your point of view.

7. બહુભાષાકીય સમાજ સંદર્ભે લોકશાહીમાં શિક્ષણ ચર્ચો.
Discuss on education in democracy with reference to multi linguistic society.

Q.3 ભારતની પ્રવર્તમાન શિક્ષણ પ્રણાલી પર મેકોલે મીનીટ્સની શી અસર છે? વર્ણવો. 10
what is the impact of Macaulay minutes on present education system of India?
Describe.

અથવા

OR

NCFTE-૨૦૦૯ ની ટૂંકમાં સમીક્ષા કરો.

Give brief review of NCFTE- 2009.

- Q.4** શિક્ષણ કઈરીતે રાષ્ટ્રની શાસન વ્યવસ્થા પર આધાર રાખે છે? સરમુખત્યારશાહી અને સામ્યવાદનાં સંદર્ભે ચર્ચા કરો. **10**

How education is depending on governance of the nation? Explain with reference to dictatorship and communism.

અથવા

OR

શિક્ષણનું વૈશ્વિકીકરણ એટલે શું? તેની હકારાત્મક અને નકારાત્મક અસરો ભારત દેશ સંદર્ભે જણાવો.

What is globalization of education? State its positive and negative effects with reference to the India.

- Q.5** દેશનાં આર્થિક વિકાસમાં શિક્ષણનો શો ફાળો છે? ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. **10**

What is the contribution of education in economic growth of the nation? Explain with example.

અથવા

OR

માનવમૂડીની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો. તેનું મહત્વ શું છે? તેનો શિક્ષણ સાથેનો સંબંધ વર્ણવો.

Explain the concept of human capital. What is its importance? Describe its relation with education.
